

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. De electione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

§. II.

De Electione.

I. **E**lectio propriè sumpta est alicuius personæ ad Ecclesiam vacantis pastoralem dignitatem canonica vocatio. Latius accepta comprehendit quamlibet nominationem, qua aliquis legitimè nominatur, designatur, vel offertur illi, qui confirmare potest. Confirmatio significat consensum, & approbationem superioris, quæ tamen non est necessaria in omnibus, sed tantùm in Prælati Ecclesiasticis, non religiosis, qui per electionem propriè & strictè sumptam à Collegio Clericorum eligi debent, de qua est ritulus in l. 1. & 6. *Decretalium*, *Clementinis* quoque & *Extravagantibus*. Cæterùm *Canonica vocatio* dicitur, in qua servata est forma electionis à iure præscripta. *c. quia propter iun. Glo. V. Senior*. Sed quæ prædicta forma non uno modo servatur, Canonica electio triplex invenitur. Una strictè, altera, strictius, tertia largo quodam modo. In ea enim præter consensum electorum, nulla iuris solennitas adhibetur: cum in strictè accepta substantiales, in strictiori etiam accidentales observentur, de qua propterea loqui communiter jura existimantur. *Barb. in c. Illa de el. Canonius l. 1. Instit. tit. xi. Lancel. l. 1. tit. 6. Anto. Cuchus eod. silv. V. Electio n. 1. & 2. Vallen. l. 1. tit. 6. §. 1. Reginald. l. 30. pag. 691.*

II. Qui electus est, nondum habet jus in re, sed ad rem tantùm, ac proinde confirmatione indiget, à qua plenum jus tribuitur. Unde sequitur *Primo*, si electus moriatur ante confirmationem, beneficium non vacare, per illius, sed per obitum præcedentis possessoris. *secundo*, non posse usurpare administrationem. *c. nosti c.*

qualiter de elect. alioqui jus per electionem acquisitum amittit c. Avaritia eod. in 6. Insuper perceptione fructuum privatur, & acta irritantur. Extrav. 1. de elect. Dispensativè tamen in c. nihil de ele. permittitur, ut Prælati à summo Pontifice confirmandi, in remotis provinciis ante confirmationem suscipere queant administrationem tam in Spiritualibus, quàm temporalibus, ita tamen, ut ex Ecclesiæ bonis nihil alienent. Lancel. l. 1. tit. 9. Laym. qq. Canon. pag. 99. Cansl. l. 1. tit. 13. Pia, ec. in prax. pag. 9.

III. Est autem Romanæ Curie moderna consuetudo, ut post propositionem promovendi in consistorio firmetur *Brevis*, & mittatur pro capienda possessione, antequam Bullæ expediantur: accepta verò possessione sive vigore *Brevis*, sive *Bullarum* plena administratio competit confirmato, quamvis nondum consecratus fuerit, statimque administrare, & exercere ea omnia potest, quæ ad potestatem jurisdictionis pertinent, cujusmodi est judicare, excommunicare, juramenta à Vassallis recipere, beneficia conferre, & instituere. *transmissam de elect. iun. Glo. V. de talibus. Indulgentias quoque concedere potest, etiam si nondum Sacerdos foret, quia indulgentiarum concessio jurisdictionem sequitur, non ordinem. Piasec. in Praxi pag. 17. Silv. V. Indulgentia n. 10. Em. Sa. n. 16. Nota 1. Non vacare beneficia electi, nisi post confirmationem, & consecrationem, aut saltem post trimestre tempus à iure definitum, ut colligitur ex c. cum in cunctis. 2. Talem Episcopum percussiens non incurrit excommunicationem duodecimam Bulla *Cæne Domini*: imò nec si confirmatum percussisset ante illius consecrationem. *Glo. in clem. dignum. de celebr.**

lebr. Miss. Nav. c. 3. n. 67. 3. Occidens episcopus solummodo electum, teste. *Mofconio, pag. 158.* mitiori poena pleandus est, quam si consecratum occideret *Glo. in c. Tuo nos.* Addit, neminem appellandum episcopum, nisi fuerit confirmatus, & consecratus: quod tamen in Germania hae nostra minimè observamus. Cum enim Principes simul sint cum omnimoda seculari iurisdictione non decet subditos in honorando paucos esse.

IV. Ius eligendi penes Collegium est. *c. 1. de elect. c. Congregatio 10. Q. ult.* Et vocandi omnes sunt, quibus eligendi potestas competit ut nimirum per se, vel procuratorem compareant. *c. Quod sicut De elect.* quamvis duo tantum fuerint, sufficiens numerus censetur. *c. Nullus citato de elect.* In uno ut conservetur Collegij ius secundum ea, quae *Barb. notat in c. Nullus de elect. Eberh in loco à genere ad spec. n. 2.* seipsum tamen eligere non poterit, ne ambitionis reum se faciat, *Arg. c. Per nostras de iure patron.* Poterit autem idoneum aliquem nominare, & Superiorem proponere confirmandum, vel in Superiorem, aliumve clericum unum, aut plures ius eligendi transferre, quo casu etiam ipse eligi poterit. Ex consuetudine etiam vel privilegio, qui de Collegio non sunt, interesse electioni possunt. *c. Romana inncta Glo. V. Consuetudine de elect.* praesertim principes & patroni. Ille quoque qui est in quasi possessione iuris eligendi aut praesentandi, validè eligit, & praesentat, licet postmodum in iudicio causa cadat, quia praedicti actus eligendi vel praesentandi censentur esse fructus iuris beneficii aut patronatus. Unde sequitur, quemadmodum bonae fidei possessor

fructus validè alienat, ita praesumptus elector validè eligit. *Abb. Zabarell. Vianus in Ration. iuris l. 1 p. 126. Alagon Compend pag. 49. Anto. Augustus coll. l. 3. Decretal l. 1. r. 6 cap. 16.*

V. Si contingat aliquem ex illorum numero, quibus eligendi ius convenit, non vocari ad electionem, cum posset, ac deberet, electio quidem non propterea censetur invalida, ipse tamen actionem instituere poterit adversum eos, à quibus contemptus est, & electionem infirmare. *c. Quod sicut. c. Bona de postul. Pral. ubi Abb. num. 7.* Praeterea si quis cum posset, adesse, abesse malit, pro ea vice juri suo renunciare cogi non debet, nisi fortè ex absentia illius damnum aliquod ecclesiae aut praedictum timeret. *Abb. & Glo. in c. Quia propter V. Quis volunt. Sotus l. 4. q. 6 a. 3. Armilla V. Electio n. 20. Layman l. 4. r. 2. c. 12. n. 4. Gutier. l. 2. c. 99. c. 11 n. 86.*

VI. Ab electione facienda, ut incapaces, excluduntur 1. Excommunicati. *c. Constitutus 1 de appell. 2. Suspendi ab officio. c. cum dilectus de consuet. 3. Irregulares c. Is qui §. ult. de sent. excom. in 6. 4. Qui in loco interdicto scienter celebravit. 5. Eligentes indignum seu incapacem c. cum in cunctis de elect. 6. Qui per abusum admittit saecularis potestatis elegerunt 7. Qui tribus mensibus distulerunt electionem Praelati, pro illa vice privati sunt iure electionis. *c. ne pro defectu cod. 8. Impuberes c. Ex eo quod de elect. in 6.* Requiritur enim in ecclesiis cathedralibus, & collegiatis aetas annorum 22. ut in Subdiaconis. 9. qui in ecclesiis regularibus aut monasterijs expressè vel tacitè profecti non sunt. Similiter excluduntur Laici conversi. *c. Ex eo quod §. ult. de elect.**

in 6. Qui eiusmodi sunt, ab electione facienda prohibentur: in dubio admitti possunt cū protestatione, eorum suffragia non plus valitura, quàm valere secundum Canones debent: *Abb & alii DD. in c. Cumanana de elect. n. 2. Anton. Cucchus l. 1. Instit. sc. 7. Vallensis l. 1. tr. 6. §. 5. Layman l. 4. Tr. 2. c. 12. n. 3. Az II. l. 6. c. 14. Q. 8.*

VII. Ius eligendi Prælatum ecclesiasticum cū nullo pacto, fundatione, aut donatione Laicis concedi potest. *c. Sacrosancta 51. de electione.* Quia ius eligendi Prælatos spirituale est, cuiusmodi tractare ex officio Laicis minimè competit. *c. 2. de iudic.* Neque id patitur ecclesiastica libertas. Cùm ergò Prælati summo Pontifice inferiores libertati ecclesiasticæ præiudicare nequeant, manifestum est, ab illis in laicos eligendi potestatem transferri non posse. *Azor l. 1. c. 19.* Nihil vetat tamen, quò minus summus Pontifex regi alicui vel Principi tale ius concedat. Nam Galliarum rex generalem potestatem habet in toto regno suo nominandi Prælatos & episcopos à Papa confirmandos iuxta *Sanctionem Pragmaticam*: de qua *Rebuffus & Degrasfalus l. 2. Regalium Francia circa initium.* Idem regibus Hispaniæ Lusitaniæ & Imperatori indultum constat. *Barbosa in c. cum terra de elect.* Vbi n. 9. monet, prædicto iuri seu privilegio non derogari per reservationes in Regulis Cancellariæ Apostolicæ fieri solitas. Illud verò fabulosum est, quod ex *Sigeberto, & Luitprando Gratianus* refert omnium ecclesiarum investituram ab *Adriano Papa Carolo M. & à Leone octavo Ottoni primo Imperatori* donatam fuisse. *Baron. A. C. 774. Regin. l. 30. tr. 3. c. 17. Ferdinandus ab Efferen in Manuali politico l. 4. puncto 7. Bellarm. l. 1. de cleric. c. 10. l. de*

translat. Imp. c. 12. & Recognitionem p. 17. Laym in defens. iusta c. 4. p. 259.

Electionis Canonice tres modi sunt. Per secretum, seu secretam collectionem suffragiorum. Per Compromissum, si certis & idoneis personis electio committatur, & per viam Spiritus Sancti, cùm omnes quasi uno consensu unum aliquem nominant. Electio quæ alio modo quàm ex prædictis aliquo peragitur, irrita censetur, & qui ita elegerunt, pro ea vice eligendi potestate privandi sunt. *c. Quia propter 42. de elect.* Vbi notanda differentia. Qui in materiâ peccant, indignum eligendo, ipso iure privati sunt potestate eligendi: qui verò in formâ seu modo, per sententiam Iudicis privandi sunt. *Silv. §. 1. nu. 9. innoc. in c. Quia propter de el. Vallens l. 1. tr. 6. §. 4.*

IX. Solennitates accidentales, antè electionem Prælatorum faciendæ quinque potissimum sunt. 1. Ipso electionis die Missa de Spiritu Sancto celebratur, & electores communicant. 2. Hymnus *Veni Sancte Spir.* ab omnibus alta voce recitatur. 3. Totius Capituli nomine unus aliquis protestatur, nolle se quemquam admittere ad electionem aut suffragium illius valere, qui ad eligendum de iure inhabilis est. 4. Absoluuntur omnes ab excommunicatione, aliisque censuris in ordine ad effectum Canonice electionis. 5. Aliquando præmittitur tractatus, in quo personæ aliquæ palàm nominantur, & proponuntur in Capitulo tãquam idoneæ ad Prælaturam. Et hæc ubi consuetudo viget, omninò servanda sunt, quamvis accidentalia videantur, & sine quibus consistere possit electio. *Gutier. Q. Q. Canon. c. 4. Mosconius l. 1. p. 1. c. 8. Brasius de elect.*

elect. Par. 3. requis. 22. & cap. 13. Emm. Roderic. Tom. 11. Q. 54. artic. 1. Silu lo. sit. Canisius l. 1. inst. 11. Lancelot. l. 1. 11. 6.

§. II.

De electione per Scrutinium

I. DE Scrutatoribus extat *cap. 42. de elect.* ubi præcipitur, ut assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretò, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto, ut is collatione habita eligatur, in quem omnes, vel major & sanior pars Capituli consentit. Censetur autem sanior pars, quæ pietate, & iustitia prævalet. *Ita ibi.* Nuncius obtinuit in multis locis, ut Scrutatores non ex Capitulo, sed aliunde sumantur exacto iuramento de fide & taciturnitate. *c. Quia propter de elect. Cucchus l. 1. inst. 11. 7. §. sed ne quid. Moscon. l. 1. par. 1. c. 5. Laym. l. 4. Tr. 2. c. 12. num. 6. Arnold. Corvinus l. 1. Aphorism. 11. 4.*

II. Scrutinium duobus modis fieri potest, Voce, Scripto. Rogantur à Scrutatoribus singuli, ut iurati vel iuxta conscientiam suam nominent, qui dignus videatur. Hæc suffragia Notarius aut tabellio excipit. Cùm Scrutatores de ipso Capitulo sunt, postquam Capituli præses elegit, à se invicem exigunt suffragia, duo ab uno, idque ab initio, antequam aliorum audita sententia sint, ne ex his suam ipsi postmodò determinationem accipiant. *Silu. V. Electio. Moscon. de maiest.*

eccl. l. 1. par. 1. c. 2. Vallens. parat. l. 1. ss. 6. §. 40. Azor. 11. l. 6. c. 14. Q. 11.

III. Electione legitimè peracta coram omnibus de Capitulo facienda est publicatio, ut intelligat quilibet, quis, vel qui electi sunt. At nomina eligentium & suffragia, præsertim si scripto data supprimuntur, vel etiam comburuntur. Est autem permissum electoribus ante publicationem mutare, revocare, aut alteri dare suffragium suum, quia nondum omninò completa censetur electio, quamdiu publicatio differtur.

Vbi notandum, si forma in *c. Quia* propter præscripta servanda sit, electionem quasi duplicem fieri; Vnam in privato apud Scrutatores, alteram in publico per publicationem, & acceptationem. Quòd si scrutatores differre publicationem ex quacunque causa voluerint, quilibet ex Capitulo, maxime qui se electum esse confidit, contradicere, aut licet intendere potest. *Con. Tr. sess. 25. c. 6. Lancel. l. 1. ss. 6. Tholos. l. 1. ss. 29. c. 5. Roderic. Tom. 11. QQ. regular. Q. 52. artic. 14. Cucchus l. 1. inst. 11. 7. pag. 70.*

IV. Scrutini publicationem in Capitulo factam proximè sequitur collatio à Scrutatoribus, vel à Capitulo Deputatis facienda videlicet numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meritum. Numeri collatio fit, ut appareat, an aliquis à maiori parte electus sit: zeli, ut appareat, quis electus sit à saniori parte: Meriti, ut quis è pluribus dignior sit, innotescat. Hoc tempore solius ferè numeri excessus attenditur supponendo neminem ita obligationis suæ immemorem esse, ut indignum eligere velit. His positis, si nulla quaestio moveatur vel contra electores